

REDNOSTIVOST ZARJE je v Ljubljani, Franciškaška ulica št. 8, (kafarna I. nadst.) Uradno ure za stranke so od 10. do 11. popoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelje in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

AROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21'60, polletna K 10'80, četrtletna K 5'40, mesečna K 1'80; za Nemčijo celoletno K 26'40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36'—.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvarica 80 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 691.

V Ljubljani, v sredo dne 24. septembra 1913.

Leto III.

Albanske homatije.

Ljubljanka grofa Berchtolda, aytonomna Albanija, za katero smo potrošili neštete milione, mobilizirali armado in spravili svojo industrijo na kant, je začela delati Evropi nove neprijetne preglavice. Z ustanovitvijo te države se je imelo urediti baeslovno ravnanje na Balkanu. Ali še preden je definitivno ustanovljena, se Albanija že izkazuje kot element trajnega nepokoja na Balkanu in trajnega vznemirjanja Evrope. Gospodje Albanci načelo razumeti, čemu sta jim hotela poskrbeti Berchtold in di San Giuliano avtonomijo, pa mislijo, da so dobili samostojno državo v ta namen, da lahko nemoteno žive po svojih šegah in navadah. Te šege se pa ni posebej ne vmeajo z onimi, ki veljajo v Evropi za civilizirane. Albanci niso nikdar imeli stikov s kulturo, pa žive še danes tako kakor pred stoletji v najprimitivnejših organizacijah in po najprimitivnejših zakonih. Krvno maščevanje, ki zahteva vsako leto nekoliko tisoč glav, je takorekoč najvišja postava med njimi. Rop in tatvina nikakor ne štejeta za greh, nasprotno pa smatrajo vsako redno pravosodje za tiranstvo, kateremu se svobodno mož ne sme podvreči.

Iz vsega tega se seveda ne sme izvažati, da so Albanci sploh nesposobni za kulturno življenje. Nacionalna prevzetnost rada vidi poleg svojega z vsemi dobrimi lastnostmi obdarjenega naroda, same inferiorne, manje vredne narode, ki niso le zaostali v kulturnem razvoju, ampak so baje tudi povsem nesposobni zanj. Treba se nam je le nekoliko ozreti po Avstriji, pa dobimo primerov dovolj. Toda zoper to resno teorijo se postavlja praksa precej odločno. Gotovo se ne dajo taliti neke razlike med plemeni; ali pozoli razvoja ne tiče le v barvi kože, v obliki lobanje in v lasih. Tudi iz rodov, katerim se je včasih odrekala vsaka sposobnost za civilizirano življenje, so prišli visoko izobraženi in plemeniti ljudje; in cela plemena so v izpremenjenih zunanjih okoliščinah povsem izpremenila svoj način življenja.

Toda če priznamo Albancem enake, v nekaterih ozirih morda celo večje sposobnosti, kakor drugim balkanskim narodom, vendar ne moremo prezreti dejstva, da doslej niso imeli nobene prilike za vstop v kulturno življenje, pa zato tudi niso storili tega nemogočega koraka. Izjeme se najdejo, ali pravilo se ne ovzrže z njimi. Stoletja so Albanci živeli pod turškimi gospodstvom. Turčija pa nikdar ni bila raznašalka kulture in v Albaniji se tudi niso oglašale nobene zahteve v tem oziru. Despotizem sultanov se je zadovoljeval z oblastjo in s tem, da so mu Albanci dajali garde, na katere je mogel opirati svojo absolutistično moč. Sicer pa tudi njegov vpliv ni segal globoko v Albanijo, kjer je vsak poizkus kakršnekolik reforme izzival upore in vstaje. Od vsega ostalega sveta je bila Albanija ločena kakor centralna Afrika; pa tudi posamezni rodovi niso imeli med sabo tesnejših stikov, pač pa je med nekaterimi plemeni iz davnih časov obstajalo sovražnost, ki je povzročalo večne spore in boje.

Ta Albanija je sedaj nenadoma postala država. Grof Berchtold najbrže nikdar ni vprašal, če ima poroke za državno življenje. Bil je zaslepljen, ker ga je vodil samo enostranski namen, da prepreči Srbiji pot do jadranskega morja. In v kratkovidnosti zamizne diplomatije je mislil, da bo Albanija zastopnica avstrijskih interesov na Balkanu. Zato ni bilo dvoh. Da smo s svojim notem in denarjem ustvarjali novo državo, ampak morali smo ji za vsako ceno pridobiti Skader in se spreti z vsemi ostalimi balkanskimi narodi. Sadovi naše velikodušnosti pa hitro zore. Doma doživlja AL-

banija od dne do dne hujše razprtije, s svojimi sosedi pa živi v takem razmerju kakor v vojni.

Veliko je bilo slišati o provizorični vladi v Valoni, ki je stala pod protekcijo Dunaja in Rima. Ali moč te vlade peša čimdalje bolj in morda je kmalu tudi po imenu več ne bo. Po deželi ni njen vpliv nikdar daleč segal. Vesti iz novejšega časa pa pričajo, da je še tista oblast, kar jo je imela, popolnoma omajana. Zda se je oglasil tudi Esad paša, in velesile imajo pred sabo nov problem. O nekdanjem branitelju Skadra so se raznašali takoj, ko je odšel v Tirano, čudni glasovi. Podtikali so mu, da je hotel sam postati albanski kralj. Nihče ni mogel kontrolirati, kako so nastale te govorice in odkod so prišle. Mogoče je, da jih je potreboval kdo, ki bi bil rad dobil povod za »pacificiranje« Albanije. Čez nekaj časa so utihnile te vesti in namesto njih so prihajale izjave, da Esad nikdar ni mislil na kaj takega. Ali sedaj se ponavljajo neke podobnosti. Esad paša sicer ne zahteva krone za svojo glavo, toda to kar pomenja, ne pomeni nič drugega, kakor da odstavlja provizorično vlado. Po svojem tajniku Črnogorcu Gjuraškoviću je naznanil konzulum velesil v Skadru, da ne priznava več sedanje vlade v Valoni, pač pa zahteva ustanovitev definitivne vlade, in sicer s svojo cenjeno osebo na čelu. Le on kot ministrski predsednik je sposoben, da pripravi Albanijsko bodočnost. Da bi pa bolje podprl svoj načrt, zahteva od provizorične vlade natančen obračun o vsem denarju, kar ga je prišlo iz carinskih in davčnih dohodkov in kar ga je bilo iz tuline poslana v Valono, pa žuga, da izvrši strogo preiskavo, če se ne izpolni njegova zahteva. Govorica pa pripoveduje, da je izdala provizorična vlada od aprila več milijonov frankov brez obračuna, z drugimi besedami, da so njeni člani poneverili nekoliko milijonov.

Pred kratkim so telegrami poročali, da je Esad konfisciral državni denar; zdaj obrača mož orožje proti svojim nasprotnikom in žuga, da jih z njim uniči. Medtem ko se domači boji očividno postručejo, pa postaja situacija ob mejah zlasti napram Srbiji od dne do dne nevarnejša. Odkar imajo Albanci svojo lastno državo, so njih navadne »kupčije« neprijetno otežane. Jezi jih, da jim Srbi ne dovolijo zahajati v Diakovico in Prizren na trg, kjer bi spretno roke na najcenejši način dobile živine in žita. In ker še nikdar niso poznali takih pogojev, da je treba plačati, kar se kupi, smatrajo nove srbske šege za nezalostno omejevanje svobode. Sicer so morali tudi prej svoj plen pogostoma pridobivati z orožjem; ali da postavljajo sedaj Srbi kar straže proti njim, se jim zdi vendar preveč okrutno. A ker so sedaj boji težavnejši, ne poznajo drugega izhoda, kakor da zahajajo v večjih trumah v Srbijo, in namesto navadnih ubojev se razvijajo cele bitke.

Tako ni samostojna Albanija v sedanjem štadiju nič drugega, kakor povod vznemirjenja; avstrijsko časopisje, ki zajema svojo modrost iz glasovitega literarnega urada, pa polni svoje predale s krvočelnimi vestmi o strašnem zatiranju ubogih Albancev, kakor da bi nas hotelo pripravljati na to, da bo treba zopet ščititi interese naših »prijateljev«. Toda avstrijsko ljudstvo je sito tega protekcionizma, ki nam ni prineslo dobička niti za vinar, pač pa nalaga avstrijskim narodom neznozna bremena. Albanske homatije so obžalovanja vredne, ali mi nimamo naloge, da bi jih urejali s težko prisluženim denarjem svojih državljanov in s svojimi rezervisti. Čas bi bil, da bi se že malo bolje pobrigali za svoje domače skrb.

Brez tuje pomoči.

Preden se je razvil moderni industrijski sistem, je bilo samo po sebi umevno, da je mezdni delavec s svojo meздо vzdrževal in preživel svojo družino. Ti časi so danes za nami. Stroj je izpremenil v današnji družbi žene in otroke v mezdne sužnje in tako prišil delavsko družino, da delajo vsi: mož, žena in kjer je mogoče tudi otroci, da se družina vsaj deloma človeško preživi. Danes smo srečno prišli kapitalistu, da se množica družina robotati tako daleč, da mora celo družina premoženje. Dober dokaz zato nam daje statistika; poročilo zveznega števnege urada v Ameriki iz leta 1910 n. pr. poroča, da delavec povprečno zasluži na leto 518 dolarjev, za življenje jih pa potrebuje 768. Ako pomislimo, da so tu všteti ravnoteljni obratov, inženirji, delovodje itd., ki dobivajo mnogo višjo plačo, smo na jasnem, da dobe delavci, ki izvršujejo podrejeno umsko ali ročno delo, še mnogo nižjo povprečno meздо, kakor je izkazana v uradnem poročilu. Očividno je, ako zasluži delavec povprečno po uradnem izkazu nad dve sto dolarjev manj v letu, kakor potrebuje za svoje življenje, da mu najmanj dvakrat ali trikrat toliko primanjkuje za vso družino. Delavec ne zasluži toliko, kolikor potrebuje za vzdrževanje svoje delovne moči. Iz tega sledi, da je ženski še toliko manj mogoče, da bi s svojo meздо prehranila vso družino. Zato pa mora vse v družini v kapita-

listično sužnost, da se družina vsaj skromno preživi.

Vendar pa ni naraščajoče žensko in otroško delo edini vzrok, da je meзда delavčeva tako nizka, da ne more prehraniti z njo svoje družine. Družina delavca ne obstoja iz samih za delo sposobnih članov; v njej so šole obvezni otroci, delavski invalidi, včasih starčki, ki so za vsako delo nesposobni, ali pa je njih produktivna sila tako nizka, da se za kapitalista ne izplača, da bi jo izkoriščal. Otrok se ne more izločiti iz človeške družbe. To je nekaj naravnega, da prihaja na svet. Zato se pa gleda, da so otroci kmalu sposobni za kapitalistično tlako. Drugače pa je s starčki in invalidi.

Neki ameriški zdravnik dr. Osler je nekoč izjavil, da noben delavec ne koristi nič, kadar doseže 45. leto in da bi bilo najbolje za take ljudi, da bi izginili s tega sveta. »Učenjak« je govoril kapitalistom iz srca. Kapitalisti smatrajo vsako javno oskrbo starčkov in delavskih invalidov, ako so prisiljeni k oskrbi, za tatvino na njenih interesih. Po kapitalističnih načelih mora delavstvo samo skrbeti za svoje invalide in starčke. Kapitalist se ne briga, ako hoče delavec preživeti svoje starše ali za delo nesposobne člane v družini, da mora poleg njega še žena v tovarno, mlajši sin pa na cesto prodajati časnike, starejši v tovarno, hči je pa mogoče prisiljena »prodati« svoje telo. Za vse

to se kapitalisti ne brigajo: njih srca so iz kamna.

Delo proizvajajo čimdalje več produktov, odkar imamo moderni industrijski sistem. Delovni čas se je znižal, proizvajalna sila dela se je pa naobratno pomnožila, kar pomeni, da se delovna sila vedno hitreje izkorišča. V tem razmerju, kakor se izkorišča vedno intenzivneje delovna sila, pa nikakor ne gre kvišku delavska meзда.

Marks je v »Kapitalu« to povedal že pred leti, ko industrijski sistem še ni bil tako razvit, kakor je danes. Poznal je dobro izkoriščevalce, zato je rekel, da se kapitalisti brigajo za to najvišje izčrpanje delovne sile tekom dneva, da prav nič ne dajo zato, ako vsled trajnega izkoriščanja izumrje ves svet.

Koliko je kapitalistom vredno človeško življenje, kaže Amerika, dežela najbolj razvitega kapitalizma. V Ameriko se vedno izlivajo novi toki priselencev. Ti priselenci so večinoma vzrastli na deželi in nimajo najmanjšega pojma o nevarnostih, ki preže na delavca v industrijskem obratu. Te delavce pošljejo v rudnike in plavže, dasi v svojem življenju niso nikdar videli nobenega rudnika ali plavža, ne da bi jih preje poučili o nevarnosti, ki je pri takem delu. Ako kasneje ponesreči posamezni delavec, ali če katastrofa hkrati zahteva več človeških žrtve, potem zvale vso krivdo na delavce in še preden se delavski mrlič ohladi, se zopet dela s polno paro v obratu. Zunaj pred vratmi plavža, tovarne ali rudnika stoji neizkušeni delavci, ki so prišli iz stare domovine in čakajo, da jih delovodja pokliče na delo. Prišli niso za zabavo v Ameriko, vajeni so bili trdega dela doma na polju, zato hite v žrelo, ko jim delovodja namigne, da jih potrebuje.

Nad vrati vsakega modernega industrijskega veleobrata bi bile skoraj na mestu Dantejeve besede »Lasciate ogni speranza, voi ch'entrare«. Da, pustite vse upe in nade, vi, ki odhate skozi tovarniška vrata, dokler obstoja kapitalistična človeška družba. Za vas ni na svetu drugega kot mukotrpno delo v zatohlih delavnicah, sredi ropotaločih in bobnečih strojev, okrog katerih se razprostira težak in okuzen zrak, ki vam počasi razjede zdravlje.

Kapitalisti so vam po neizprosni zakonu kapitalističnega družabnega reda razdelali družino. Pognali so vas, vaše žene in otroke v tovarne. Vaše in vaših svojcev ude trgajo železni zoble stroje. V rudnikih, plavžih in železnih vas more, za mukotrpno delo vas odškodujejo z beraško napolnimo, kateri pravijo delavska meзда. Vendar pa ne more brez vas obstati svet, ker ustvarjate vsa bogastva na svetu.

Ali nai ob zavedanju tega dejstva izginejo vsi upi in nade delavstva? Ali nai delavstvo mirno nosi svoje gorle in ne stori nič za osvoboditev iz strašnih življenjskih razmer? Ali nai delavec ostane večni suženi kapitalista?

Ako imajo delavci razum, da grade za druge razkošno opremljene palače, pripravljajo najbolj okusne jedi, najfinejšo obleko, naimodernejša, z vsem komfortom opremljena prometna sredstva in grade razna zabavišča, potem imajo tudi toliko razsodnosti, da se bodo bojevali za svojo osvoboditev iz kapitalistične sužnosti.

Danes se po širnem svetu zaveda delavstvo svojih pravic. Po vsem civiliziranem svetu ima danes delavstvo svoje organizacije, gospodarske, strokovne in politične. Vsaka organizacija je kamen, s katerim si delavstvo gradi svojo stavbo, novo družbo gospodarske enakopravnosti, svobode in bratstva. Večje in večje postajajo organizacije, številnejša postaja armada zavednih delavcev in čimdalje bolj v bližje in bližje prihaja dan, da se strmooglavi, kar je starega, iz podrtin pa vzklije novo življenje ... nova človeška družba.

Zato ne obupaj delavec! Tudi tvoj dan prihaja, dan, ko razpadejo tvoji tlačanski okovi, ko boš živel svobodno in brez gospodarjev.

V vrste, delavci, ki še niste organizirani! Pomagajmo si sami ... brez tuje pomoči!

Dnevne beležke.

— Dnevni red XIV. seje deželnega zbora kranjskega dne 24. septembra 1913 ob 11. dopoldne. 1. Naznanila deželnozbornskega predsedstva. 2. Objava petih novoizvoljenih deželnih poslancev. 3. Volitev deželnega odbornika iz kurije mest, trgov in trgovske zbornice. 4. Namestna volitev enega člana iz skupine mest, trgov in trgovinske zbornice: a) v imunitetni odsek; b) v verifikacijski odsek. 5. Poročilo odbora o dopolnilni volitvi dveh deželnih poslancev iz kurije mest in trgov v volilnem okraju Ljubljana in dveh deželnih poslancev iz kurije veleposestev. 6. Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnega poslanca iz volilnega razreda mest in trgov v volilnem okraju Tržič, Radovljica, Kamnik. 7. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga deželni račun za leto 1911. 8. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep, melioracijskega zaklada za leto 1911. 9. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga izkaz dohodkov in stroškov ustanovnih zakladov za leto 1911. 10. Vlada predloga z načrtom o dopolnilu zemljiških knjiž s sprotjem javne

imovine. 11. Poročilo deželnega odbora glede zakonskega načrta o varstvu ptic. 12. Poročilo deželnega odbora o izpremembi zakona o občinskih posredovalnih uradih. 13. Poročilo deželnega odbora o izvršitvi sklepov deželnega zbora. 14. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga deželni proračun za leto 1913. 15. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za občino Celje leta 1913. 16. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za občino Hrenovice l. 1913. 17. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za občino Vrhniko l. 1913. 18. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad z davčno občino (t. j. mesto) Postojno l. 1913. 19. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za krajno občino Planino pri Vipavi l. 1913. 20. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za krajno občino Vrabče l. 1913. 21. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za davčni občini Gorenje Jezero in Lipsen, krajne občine Stari Trg pri Ložu. 22. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% za občino Jabanico l. 1913. 23. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad v občini Sv. Križ pri Svibnem l. 1913. 24. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad za občino Travno l. 1913. 25. Por. dež. odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklad v davčnih občinah Bušča vas, Planina in Stojanski vrh krajne občine Sv. Križ pri Kostanjevici l. 1913. 26. Poročilo deželnega odbora v zadevi asanacije financ javnih bolnišnic v Krškem, Novem Mestu in Postojni. 27. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi deželne podpore za zgradbo »Vajenškega doma« v Ljubljani. 28. Poročilo deželnega odbora o načrtu zakona glede dopolnitve dolžil o proyo-kaciji v kranjskih agrarnih zadevah. 29. Poročilo deželnega odbora glede dovolitve za pobiranje nad 20% doklad za cestne namene. 30. Poročilo deželnega odbora o razdružitvi kraljeve občine Cerknica in o ustanovitvi samostojne občine Begunje. 31. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklade po davčni občini Kal krajne občine Smihel pri Postojni. 32. Poročilo deželnega odbora o uravnavi deželne ceste Črnomelj-Vinica v črnomaljskem cestnem skladnem okraju, s predložitvijo dotičnega zakonskega načrta. 33. Poročilo deželnega odbora z načrtom zakona o pobiranju kanalske pristojbine v deželnem stolnem mestu Ljubljana. 34. Poročilo deželnega odbora o proračunu deželnega melioracijskega zaklada za leto 1913. 35. Poročilo deželnega odbora o izpremembi zakona o občinskih takсах. 36. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% doklade po krajevni občini Dol pri Črnomlju v letu 1913. 37. Poročilo deželnega odbora o izpremembi meje med občinama Dolsko in Dol in med občinama Dolsko in Velika vas. 38. Poročilo deželnega odbora v zadevi ustanov za gojenje umetnostnih in glasbenih zavodov. 39. Poročilo deželnega odbora o dovolitvi za pobiranje nad 100% občinskih doklad za občino Trnovo leta 1913. 40. Poročilo deželnega odbora s katerim se predlaga deželni račun za leto 1912. 41. Poročilo deželnega odbora s katerim se predlaga računski sklep ustanovnih zakladov za l. 1912. 43. Poročilo deželnega odbora s katerim se predlaga računski zaključek Kranjske deželne banke v Ljubljani za leto 1912.

— **Šef generalnega štaba Conrad pl. Hötzen-dorf** je menda zopet na odhodu. Z njegove demisije se bavi že vse časopisje, in te vesti gotovo niso kar iz trte izvite. Nič pa ni znano pozitivnega, zakaj se načelnik generalnega štaba zopet posavlja. Le govorice ugibajo o vzroku. Conrad je že enkrat stal na sedanjem mestu, pa je moral zapreti vrata od zunaj, ker se je vti-kal v politiko tako, da je moralo celo Aehrenthalu presedati. Gospod Conrad je namreč na vsak način hotel izzvati vojno med Avstrijo in Italijo, ter je popolnoma pozabil, da ima vojak ubogati, ne pa politizirati. Šef generalnega štaba je sploh zelo bolebita natura in bo gotovo zelo nesrečen, ako bo moral umreti, ne da bi prejel komandiral armado na bojišču. Tudi v času balkanske krize je stal Conrad vztrajno v vrstah onih čudnih patriotov, ki so trpeli peklen-ske muke, ker se nismo šli pretepat na luge in na sever. Vse podrobnosti iz onih krogov, katerim pripada Conrad, ne prihajajo na dan, že zato ne, ker stoji gospodje na stališču, da navadnim civilistom nič ni mar, kaj oni ukrepajo. Dognano pa je, da stoji sedani šef generalnega štaba v prvih vrstah bojne stranke, čeprav se oficijelni faktorji vedno tajijo obstoj take koterije. Ali med vzroki njegove napovedovane demisije ne naveda dejstva, da smo imeli zaradi njega in njemu enakih okrog štirideset mož mobiliziranih in da so nas te bojevitve muhe veljale nekoliko milijonov kron. Pač pa pripovedujejo, da Conrad ni bil zadovoljen z načinom letošnih velikih manevrov na Češkem, in poleg tega še šepečajo, da je med njim in vojnim ministrom nesporazum zaradi novih vojaških zahtev. Po tem bi bilo torej soditi, da je gospodu Conradu to še premalo, kar zahteva Kroatina. Če je položaj tak, tedaj nai gre gospodu Conrad v božjem imenu: narodi v Avstriji ne bodo imeli nobenega razloga, da bi se jokali za njim. General-ske politike smo imeli v tej državi že pre-

več. Ako pa za gospoda Conrada ni na svetu sreče brez vojne, pa lahko vpraša, če ga ne potrebujejo v Albaniji. Tam je še toliko pretepov, da pride tudi Conrad lahko do lovorja.

— **Osnovni odbor »Svobode«** ima nocoj ob osmih prvo sejo v društvenih prostorih, Seienburgova ulica 6, II. nadst. Vsi odborniki naj pridejo točno ob osmih.

— **Ljubljanski kovinarji** so zadnji čas svojo strokovno organizacijo močno ojačili, za kar jim gre vse priznanje. V soboto zvečer in v nedeljo so priredili tri sestanke, na katerih je poročal kovinarski tajnik sodrug Mihevc iz Trsta. V kratkih besedah nam je orisal pomen strokovnih organizacij in njih mogočen razvoj.

— Z veseljem pripomnimo, da je pristopilo h kovinarski organizaciji zopet nekaj novih članov. Tako je prav! Prepričani smo, da store tako tudi ostali tovariši, ki imajo sedaj še nekatere predsodke, zlasti apeliramo na starejše delavce, da vstopijo v organizacijo, ker gledajo na naše gibanje od strani. Pristopite, pomnožite naše vrste, dvignite našo moč, kajti le v združitvi je moč, le v boju zmaga! Zatojaj k nam, v naše vrste, tu je vaše mesto! Poglejmo nekoliko okolo, kjer delajo naši tovariši in se bojujejo, in so s svojimi boji dosegli marsikaj, česar mi še nimamo. In zakaj, zato ker so združeni in mednarodnih strokovnih organizacijah, ker so složni, storimo tudi mi tako. Združimo se in dosegli bomo tudi mi to, kar zahtevamo. — Opozorite tudi mladino na organizacijo, ono mladino, ki še danes ne ve, kje je njeno mesto, kateri nastavlja mreže ysakovrstni »delavski prijatelji«; povejte ji kod naj hodi in pokažite ji resnico. Oklenimo se naše strokovne organizacije, agitirajmo povsod med tovariši zanj, ker edino z njo bomo zmagali!

— **Vse one zaupnike**, ki so imeli nalog sprejemati in vpisovati izletnike na Bled, pozivljamo tem potom, da prineso nabiralne pole v strokovno tajništvo, zanesljivo do četrtka, t. j. 25. t. m., da se uredi vse potrebno.

— **Suspendiran od službe**. Magistratna disciplinarna komisija je na seji v ponedeljek odobrila predlog gospoda župana, da se suspendira od službe magistratni pisarniški asistent Jurko Javnik.

— **Koncert v hotelu »Južni kolodvor«** prirede 25. septembra bivši godbeniki »Slov. Filharmonije« pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černyja. Čisti dobiček je namenjen godbenikom, ki so sedaj brez angažma. Vstopnina 60 vin., preplačila se hvaležno sprejemajo. Začetek ob 8. zvečer. Za obilen obisk se priporočajo bivši godbeniki »Slov. Filharmonije«.

— **Glasbena Matice»** naznanja, da se vrši vpisovanje za brezplačni pouk v petju ljudskošolske mladine še ves tekoči teden vsak dan od en četrta na 5. do en četrta na 6. v pisarni Glasbene Matice, v nedeljo, dne 28. pa od 10. do 11. dopoldne. Ob 11. naj se zbere vsi za petje vpisani učenci v šolski dvorani, da se razdele v oddelke in določijo tedenske učne ure.

— **V šolo »Glasbene Matice«** se je letos vpisalo še večje število učencev kakor lani do istega časa, kar kaže veliko veselje mladine, do glasbene izobrazbe.

— **Sp. Šiška**. Sodrugi in sodrugi, ki bi hotele sodelovati pri vinski trgovini lokalne organizacije, prosimo, da se zanesljivo udeležite sestanka, ki se vrši v četrtek 25. t. m. ob 8. zvečer v prostorih lokalne organizacije, Kolodvorska cesta 56, I. nadst. (zraven pisarne kons. društva).

— **Zahvala**. Vsedijaška podporniška akcija potom nabiralnih pol v Idriji je donesla 243 K 14 v. Za ta lepi uspeh se zahvaljujemo vsem požrtvovalnim nabiralkam gospodičnam: Edki in Zdenki Bloudekovi, Olgi Burnikovi, Albini in Davorinki Deželovi, Minki Grudnovi, Anici in Leopoldinki Kosovi, Leni in Mici Lapačevici, Mileni Novakovi, Pepci Pišlarjevi in Mici Sinkovčevi. Iskrena hvala tudi vsem darovalcem. — Idrijski krajevni odbor O. V. P. O.

— **Iz Kranja** nam pišejo: Liberalni in klerikalni kapitalisti so pri kupčijah sorodne duše, bratje, ki pomagajo drug drugemu — sebičnim namenom seveda ne poznajo — do masnih profitov. Liberalca Majdič in Kokalj pozabita na vsa načela, če gre za kupčijo, tudi za umazano.

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalje.)

in starejši faromerski občani, ki so se udeležili shoda, so majali z glavami. »Taka je torej ta nova mladina? Niti v navdušenje ne veruje več? No, lepa prihodnost čaka pač naš narod, če rasto samo taki nesramni mladiči! Tako predrzne žalitve metati v obraz — lepa bodočnost čaka naš narod!«

Starejši mestni zdravnik, porastel z mehko polno brado, je dejal, ko je čul, kaj se je govorilo:

»Zmešane glave! Precejšnja doza samoza-vesti! Požrli so tuja gesla o velikih vprašanjih — in ves narod razun njih ni za nič. Napihneni pobiči! Obsojati! Mnogo je da obsojati, to je res. Nekaj tistih gospodov iz komiteja mi tudi ni všeč — toda obsojati vse počez, skratka pljuvati na vse, kakor bi šele sedaj vstajala luč narodu — saj je to smešno!«

LX.

Ivanov nastop je povzročil precejšen nemir. Jenšovsky je bil po shodu neprenehoma nekako zmeden in je dejal Otokariju, Kukli in Brankinu, da bi se najraje pobral in odšel. Kdo je še kdaj čul, da bi se spravljale take stvari na tian? Sedaj se bo gotovo izgreblo, kaj se je pravzaprav zgodilo. In ob takih okoliščinah naj bi bil jaz tu glava? O, kdor ne pozna teh ljudi, ta šele spozna, kakšne mizerne duše so to! Iz takih Katilin bo imela domovina dobiček! In kaj šele, ko dorastejo!«

»Pa bi jim enkrat krepko pokazali, po čim le vateli!« je bruhal Kukla.

In pomagata krepko tercijsko Pollaku in požil- dranemu kranjskemu deželnemu glavarju, ka- dar hočeta ta dva uničiti lastnega pristaša in se sama okoristiti. To je jasno pokazal članek g. Pavšlarja »Cigav je Lajh«. Komedito sedaj nadaljuje ta čedni kvartet. V Lajh, ki ga je bil »kupil« Kokalj za stiskanje olja, so navozili Maj- dičevi hlapeci več vagonov pšenice. Kakšno olje bo prišlo iz pešnice, sicer ne vemo, zdi se nam pa, da tako, s katerim bodo lahko mazali še dalje istorijo o Kokalevem Lajhu. Zakaj mleti ne more Majdič pšenice v Lajhu, ker mlin ž- poldrgo leto ni v obratu in so vsi stroji zar- javeli, svilo na cilindrih so pa razjedli molji. Pa vrhutega ima Majdič sam tako velik mlin, da prav lahko pogreša Lajh, zlasti sedaj, ko je s pomočjo S. L. S. uničil konkurenta. S tem hoče le pomagati svojim zaveznikom, katerim pre- seda sedaj Lajh iz različnih vzrokov. Majdič in Kokalj, ne pozabimo, da sta ti dva gospoda liberalca, sta dobila še enega pomočnika, nam- reč glasilca kranjskega dekana Koblarja »Go- renjaca«, ki sedaj vpije, kar mu da glas, da je Lajh Kokaljev. Seveda ne izpremeni ne Maj- dičeva pšenica, ne »Gorenjevo« vpije pravi nič na dejstvu, da je bil kupljen Lajh za Karola Pollaka in njegovega tillega družabnika dr. Su- steršiča. Samo liberalizem in klerikalizem za- more vzgajati take kremenite značaje, kakršni so v ti prečudni klerikalno liberalni štiripere- sni detelji, katere pečel je »Gorenjec«.

— **Krvavi poboji med železniškimi delavci**. Zadnja nedeljo in ponedeljek sta bila za žele- zniške delavce na progi Ruprč vrh-Birčna vas zopet nevarna dneva. Pijača jih je tako raz- grela, da so se začeli med seboj klati. V pon- deljek popoldne so pripeljali orožniki 11 teh fantov v Novo Mesto. Baje se je zgodilo več krvavih spopadov in je eden pretepačev oblezal zaklan.

— **Otroci so zažgali pretečni teden** pod posestnika Sajovica v Srednji vasi pri Senčurju. Ker so vaščani takoj zapazili ogenj, so omejili ogenj. K sreči ni bilo vetrovno, sicer bi se bil ogenj lahko razširil, ker je prav blizu pogorišča več drugih lesenih poslopij. Škode je čez 2000 kron; posestnik je bil samo za polovico tega zneska zavarovan.

— **Kinematograf »Ideal«**. »Izgubljeni sin« je dobra drama z napetost zbujačo vsebino. Na koncu je senzacionalni skok iz vlaka v vodo. Krasna je Maks Linderjeva burka »Ljubavno pismo«, kakor tudi veseloigra »Obleke ne de- lajo vedno ljudi«. V petek Valdemar Psylander v Nordisk detektivski drami »Za visoko cenov«. V soboto »Ljudje in krinke« detektivska drama in »Maks in ljubezen«, veseloigra v treh delih.

Koroško.

— **Samomor**. Obešenega so našli v šupi za seno blizu Vrbskega jezera Janeza Lenarčiča, ki je leta 1872. rojen v Kamniku na Kranjskem. Služil je v Celovcu, kjer je raznašal kruhi. Za- radi poverjenja ga je zasledovala policija. Iz strahu pred kaznijo se je obesil.

Goriško.

— **Goriški deželni zbor** se snide 1. oktobra Italijanski klerikalci in liberalni Slovenci so se baje zedinili, da postane deželni glavar italijan- ski klerikalec monsignor Faidutti. Kdo da bo njegov namestnik — imenujejo Slovenca Fona in Franka — še ni znano. Večina v novem de- želnem zboru italijanski klerikalci in liberalni Slovenci, bo pristala na to, da se izpremeni volilna pravica za mesto Gorica tako, da bodo zastopani v občinskem odboru tudi Slovenci. Za občine hočejo baje vpeljati peto splošno ku- rijo. Slovenski deželni poslanci bodo tudi za- htevali, da se strneta italijanski cestni in šolski sklad s slovenskim. Italijanski klerikalni po- slanci so tudi obljubili, da bodo izpremenili na- jemninsko pogodbo za kmečka posestva.

— **Iz Nabrežine**. V nedeljo 28. t. m. dopol- dne ob 9. priredi nabrežinska »Vzajemnost« v gostilniški dvorani pri g. Ignacu Tancetu pre- davanje. Predaval bo sodrug Franc Skobel iz Trsta o predmetu »Zgodovina strokovnega gi- banja v Avstriji«. Sodrugi in sodrugi! Poziv-

V tem so se po trgu pred glediškim poslop- jem v burnem razgovoru izprehajali Ivan in Soumar s Čapkom. Hanuš je tudi hodil z njimi. Govorilo se je o obnem zboru. Česar niso povedali drug drugemu v dvorani, so si rekli sedaj tu zunaj. Oči so se jim lesketale, skakali so drug drugemu v besedo, razven Hanuša, ki je ostal brezbržen.

Soumar je burno napadel Čapka. »Kdo vam je obesil te loputnice pred oči? Kakšne strahove pa vidite pravzaprav v nas? Ali mi mar za- metamo narodnost? Če govorimo o socialnem, o ženskem vprašanju, če malo premišljamo o tem, če sploh malo uvažujemo o človeškem živ- ljenju: o tem, kako naš človek živi in kako živi — ali je že kakšna nesreča? Da bi se v prvi vrsti ozirali na narodnostno vprašanje —! Da, ampak pri tem si tudi prizadevali biti pošteni in kolikor mogoče vsestranski ljudje, delati tudi z glavo in ne samo govoriti fjavendan o do- movini! Čustvo mora biti kontrolirano od mož- gan, sicer se izpači v tak prazen formalizem, kakor se je. Le dobro me poglejte, ali vidite na meni kaj tako strašnega? Le ogledite si nas — ali smo taki divjaki? Ali mar vidite na nas tuj vpliv? Saj niti bleknili nismo o nobenem vpra- šanju, o nobeni smeri. Pa to si vi izmišljate in zlasti kakšen takile Jenšovsky, ki se boji, da prihodnjik ne bo več smel kričati!«

Soumar je vsul iz sebe kopo besed kakor nabran plaz. Preplaval je z njim Čapka, tako da se je ta zdel popolnoma skesan. Bil je kakor vitez na borišču, ki so mu izbili meč iz rok. Išče ga išče, toda od razburjenja se trese in roka nima več moči, da bi usekala smrtni uda- rec.

Dejal je s potrtnim glasom, da se ne more tako izraziti, a da čuti in ve, da ima v naglob- li notranjosti prav. Naj se ugovarja, kakor hoče, pa je res tako. Kdor si prizadeva, da bi bil v

ljamo vas, da se polnoštevilno udeležite pre- davanja. Tudi člane in članice podružnice »Vza- jemnosti« v Sempolaju prosimo, da se polno- številno udeležijo predavanja. — Odbor.

Trst.

— **Nedeljsko strankino zborovanje**, ki ga je sklical naš politični odbor, je bilo nepriča- kovano lepo obiskano. Velika dvorana v tretjem nadstropju »Delavskega doma« je bila polna. In kakor po navadi se je izkazala tudi to pot naša takozvana inteligenca z odsotnostjo. Zbo- rovanje je otvoril predsednik političnega od- bora sodrug Milost. Poročilo je podal sodrug Regent. Poslednji smo se bili zbrali na stran- kinem zborovanju teden dni pred volitvami v goriški deželni zbor. Od takrat se je zgodilo tudi v Trstu masikal novega. Politični odbor pa ni dal od sebe nobenega življenskega zna- menja. Po tržaških in goriških volitvah so si posamezni sodrugi privoščili nekoliko počitka in treba je bilo urediti interne strankine reči tako, da nam bo sedaj delo olajšano. Klub vsemu temu pa pol. odbor ni dremal in niso dremale druge naše institucije. Potom »Ljud- skega odra« se ustanavljajo podružnice na Op- činah in Vrdelci; v drugih okoliščinskih vaseh smo imeli razna zborovanja in občne zbere in potom naše strokovne organizacije smo postavili močan temelj za razvoj in napredek so- cializma v Škedenju. Posamezne organizacije in druga društva so pridno sklicevala shode in prirejale veselice: »Ljudski oder« je tudi že pričel s predavanji in v Rošanu si je naša mla- dina ustanovila svojo mladeniško organizacijo. Poleg vsega tega pa je bil politični odbor zapo- slen pri mnogih dolgih sejah vseh treh trža- škikh političnih odborov. Brez hrupa in nepo- trebnega besedičenja se je torej izvršilo mnogo dela, o katerem sicer ne izve splošna javnost, ki pa ni za stranko nič manj koristno in po- trebno. V zmislu tozadevnih članov in notic v »Zarji« je poročal sodrug Regent o zadevi namestništvenih odlokov glede neavstrijskih uradnikov, uslužbenih pri tržaški občini, in se nadalje obširno pečal z vprašanjem splošne vo- lilne pravice s proporcionalnim volilnim ziste- mom za Trst, Istro in Goriško. V vseh teh treh deželah je sedanji volilni red krivičen in ne od- govarja duhu modernega časa, ako tudi še nima za seboj Matuzalemove starosti. Treba bo to- rej, da se pripravi delavstvo imenovanih treh deželnozborskih okrožij na bol v dosego splošne volilne pravice s proporcionalnim volil- nim zistemom. Boi bo hud. Proti sebi bomo imeli nazadnjaško vladno in konservativno me- ščanske stranke, ki se ne bodo dale z lahka pahniti z dosedanjih stolčkov v deželni zbor- ri in mestnih svetih. Končno je še priporočal navzočim agitacijo za politično organizacijo in je naposled obširno govoril o pomenu in važ- nosti delavskega časopisa, katerega predstaj- lja pri nas naša »Zarja«. Po navodilih izvrše- valnega odbora je v zaključku poročila pred- lagal, naj se danes izvoli poseben odbor za agi- tacijsko za »Zarjo«.

O poročilu sodruga Regenta se je vnela lepa in zanimiva razprava.

Sodr. Milost je podal nekoliko pojasnila o tržaškem dopisovanju »Zarji«, ki je v posled- njih časih polenjal.

Sodr. Klinc si želi več dopisovanja v »Zarjo«. Pravi, da prihaja list v Trst že ob dveh, pa da se dobi po tobakarnah šele ob 5. do 6. popoldne. Prosi pojasnila. Naročnikom se »Zaria« prepozno dostavlja. Pravi, da za- htevalo od delavca agitatorja preveč dela. Agitacijski odbor za »Zarjo« naj bo sestavljen iz strokovnih tajnikov. Glede politične organiza- cije prosil pojasnila, ker je bila organizacija dva tedna brez znank.

Sodr. Kermoli pravi, da politični odbor ni izvršil svoje dolžnosti. Člani neredno plaču- lejo in politični odbor se za to ni veliko zmenil. Četudi nerad, je prisiljen kritizirati malomar- nost političnega odbora. V »Zarjo« naj se več dopisuje. Za dopisnika naj skrbi politični odbor.

Sodrugi Novak je proti izvolitvi agitacijskega odbora za »Zarjo«. Ni prepričan, da je potre-

ben. Prosi pojasnila o rdečih tednih, ki jih ni bilo.

Sodr. Hočevar pravi, da je lahko kritizir- ati, težje delati. V »Zarjo« naj se več dopisuje in objavila vse, kar je potrebno in služi v agi- taciji.

Sodr. Haramina brani politični odbor, am- pak prizna, da se ne godi nikjer bolje. Povsod se zdi sodrugom premalo dela, povsod je pre- malo navdušenih delavcev. V »Zarji« naj se po- ročajo samo bolj važni politični dogodki. Za strokovne reči imamo strokovne liste. Pripo- roča izvolitev agitacijskega odbora, ampak ne iz tajnikov.

Sodr. Rože poudarja potrebo mladeniške organizacije. Kadar sodrugi izvedo kaj novega, naj sami napišejo in pošljejo dopisniku »Zarje«. Priporoča ustanovitev predlaganega odbora. Organizacija za okraj Rošan-Novno mesto, bo tudi izvršila svojo dolžnost.

Sodr. Meziniec in Ferri priporočata način dopisovanja in opisulata težkoče agitacije.

Po zaključnem govoru sodruga Regenta so bili izvoljeni v agitacijski odbor za »Zarjo« sodrugi: Haramina, Meziniec, Hirš, Kervin, Švalj, Miklavc. K tem izvoli še tri okrajna organizacija Rošan-Novno mesto. Za tem je so- drug Milost zaključil to zanimivo in važno zbo- rovanje.

— **Sv. Kriz**. Tukašnja krajevna organiza- cija sklicuje za nedeljo ob 3. popoldne v go- stilni Maganja velik javen shod, na katerem bosta poročala sodrug Regent in sodružica Gornikova. Na to delavsko manifestacijo opo- zarlamo že sedaj kriško delavstvo in kriško prebivalstvo sploh.

Istra.

— **Kolera v Pulju**. V Pulju je zbolel na cesti delavec Kubeš za sumljivimi znaki. Prepeljali so ga v izolirano barako deželne bolnišnice. Na odredbo občinskega zdravnika so pa tudi dva strežnika v bolnici izolirali, ker sta prišla z bolnikom na cesti in pri prevozu v dotiko.

— **Uslužbenici puljske državne policije** so napravili na politično oblast vlogo, v kateri se vsi pritožujejo zoper vodjo puljske državne po- licije, policijskega nadkomisarja dr. Mlekuža.

— **Tiskovni sklad »Zarje«**: Meziniec Ivan, Trst, polja št. 214, K 6; sprejemni odbor dra- ždanskikh kovinarjev 50 K.

Zadnje vesti.

VOJASKE ZAHTEVE.

Dunaj, 24. Te dni bo sklican ministrski svet, ki ima na podlagi zadnje konference volnega ministra Kroatina z ministrskim predsednikom grofom Stürgkhom razpravljati o vojaških za- htevah. Koncem tega meseca ali pa začetkom oktobra bo potem skupna ministrska konferen- ca. Po sedanjih vesteh zahteva vojna uprava, da se zviša kontingent rekrutov za 40.000 mošt- razuntega obsega program znatne artiljerijske zahteve. Po Stürgkhovem načrtu se ta potreb- ščina nima pokriti s posojilom, temveč iz bla- gaine.

CONRAD PL. HÜTZENDORF.

Budimpešta, 24. V tukašnjih poučenih kro- gih potrjujejo vesti o odstopu šefa generalnega štaba Conrada, pravijo pa, da bo vprašanje rešeno šele meseca novembra, kadar se konča dopust, ki ga je Conrad nastopil takoj po ma- nevrh na Češkem. O vzrokih nameravane de- misije pravijo, da se je razmerje med prestolo- naslednikom in Conradom, ki je nekdanji užival največje zaupanje nadvojvode Franca Ferdi- nanda, popolnoma izpremenilo. Conrad je smat- ral že imenovanje prestolonaslednika za gene- ralnega inšpektorja vse oborožene sile za ne- zaupnico. Nasprotje med obema je postajalo pri manevrih vedno očitnejše. Zlasti pa sta prišla Fran Ferdinand in Conrad navskriž v zadevi reorganizacije generalnega štaba, o kateri ni hotel Conrad nič vedeti. Kar se tiče Conradove- ga naslednika, je Fran Ferdinand že govoril z nekaterimi generali, vendar še ni nič odlo- čeno.

prvi vrsti človek, pozablja v kritičnem trenutku na narodnost. Kaj ko bi bil alj narod tak, kakor so oni — naprednjaki? Ko bi vsi najprej mislili na glavo in na to, kaj si lahko dovole drugi na- rodi? Tu na Češkem mora biti vsak kakor skala in poln navdušenja.

Čapku se je od tesnobe tresel glas, solze so se iz daljave oglašale v njegovih potrtnih, iz notranjosti prihajajočih besed.

In sedaj je zopet spustil Soumar. »No, ve- ste — jaz sem vendar mislil, da imate več pa- meti. Bodisi imate halucinacije, ali pa ne vidite lesa zaradi drevia. Pojte se mi solit s takim narodnačenjem! Saj je to prazna slama. frčanje po zraku, poljanje za penami. S svojim krikom vedno le zakadite, spravite se na dan malo ostro dišečega dima — in konec! Sinko, takole se do smrti ne bova strinjala.« Potem se je obrnil k Hanušu, pozivljajoč za dosti ostro, naj se še on oglasi, kaj misli o vsem tem.

Hanušu ni bilo pogodu to vprašanje. Z vi- sokega je skomizgnil. Poslušal je sicer, kar se je govorilo, zasledoval je preje, kako se je vršilo na obnem zboru, v kolikor ga znova in znova ni vznemirjal spomin na svoj sestanek z oče- tom — za vse to pa ni imel nič zmisla. Ni poj- mil tiste vzajemne gorečnosti in burnosti, s ka- tero se je debatiralo, njegova notranost je bila popolnoma snha puščava. Le v dalnjih glo- binah duše se je vzbujal odmev nečesa preteklega, le nekie v daljavi so pretakala pozabljena za- mišljena čustva. Toda sedaj, ko mu je bilo za- stavljeno vprašanje, je zatonil i odmev oddalje- nih zamišljenih čustev in okrog usten mu je švignil zbadljiv nasmeh. Zamahnil je z roko, kakor bi hotel reči: »Dajte mi lepo mir!«

Toda Soumar ga je znova nahužil in Ivan je tudi pritiskal.

»Kaj na bi radi vedeli?« je skrivil Hanuš ustni. »Da bi morla prepeval slavošpeve ali pa

se kregal? Vse to ne pomaga nič, in goli ne- zmisel je, zanašati se na narod, kateri bo za razvoj človeštva še težko kaj storil, kateri je doigral svojo vlogo in sedaj le še živetari. To se pravi le moči zapravljati, to je anomalija! Za človeštvo gre v evoluciji — ne za narodel Drug na drugega kažeš s prsti, a vsi ste polni bacilov. Kaj s takim degeneriranim narodom? Simptomatično je tisto vzdihovanje po minulo- sti! Jetični ljudje se tudi radi spominjajo časov, ko jim je obraz cvetel, ko so bili polni živile- nja.«

Te besede so Soumaria spravile iz ravno- dušja. Drazil ga je tista silna brezbriznost, po- višanost, s kakršno je Hanuš govoril.

»Da«, je vzkliknil, »tebe bo prišel narod vprašat, če more živeti nadalje ali ne. Za to gre, ali smo vsi degenerirani in če nič ne mo- remo storiti. Mi seveda ne bomo narodnjaško kadili in smradili, ampak radikalno delali.«

Ivanu je bilo tesno, a opravičeval je Ha- nuša, spominjaje se slučajja, ki ga je pred malo urami bil pričal. Zdelo se mu je, da Hanuš s svojo brezmišelnostjo ubija globoko, nasišno skrivano bolelost. In po končanem boju v njem ni vzplamtelo sovraštvo: čutil se je, da je ju- nak, in bil je radosten.

Zvečer se je vršila še slaynostna akade- mija, sledečega dne pa je na trgu govoril re- daktor Kubeš. Toda vse to za Ivana ni imelo več posebnega pomena. Svoj debut je lunaško in zmagošlavno dovršil, to mu je zadoščalo za sedaj. Hkrati se je spominjal Blaženke, kako ji bo pripovedoval v Pragi. In navdušeno je mi- slil na daljne delovanje in nadaljnjo bodočnost in čisto je ponavljal sam pri sebi: »O samo, da pride čas — vsi bodo strmeli!«

(Dalje prih.)

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence.
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov
domačega izdelka. Za naročila po meri največja
izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba.
Najnižje cene.

NIŽJE AVSTRIJSKI DEŽELNI ZBOR.

Dunaj, 24. Včeraj se je otvoril nižje avstrijski deželni zbor. Na dnevnem redu so bila dva poročila deželnega odbora. Posl. Porzner je ozirom na vesti, da je dala država češki deželi 27 milijonov in Galiciji tudi več milijonov predujema, in da baje od Češke ne zahteva poročila, vložil sledečo interpelacijo: »Kako viki so predumli, ki jih je vlada dala iz državnih sredstev Češki in Galiciji? Kaj misli vlada poriti, da zagotovi povračilo teh predujmov in da dovoli drugim deželam enake materialne prihode?« Na mesto rajnega Schneiderja kandidira krščansko-socialna stranka Kunschaka v deželni odbor. Prihodnja seja bo 1. oktobra.

OBSOJEN ZAGORČAN.

Berlin, 23. Sluga Josip Ritter iz Zagorja ob Savi, ki je o binkošti v neki vili umoril di-ka Otona Kähnela, je bil od porote zaradi obsoja na pet let ječe in deset let izgube glavi. Sodni zdravniki so ga označili za per-veznega.

OGRSKA POROTA.

Budimpešta, 24. »Az Est« poroča, da izde-jele v justičnem ministrstvu reformo porotnih sodišč, po kateri ne bodo porotniki volili načel-ka, ampak bo vodja razprave obenem načel-ik porotnikov.

OMNIBUS POD LOKOMOTIVO.

Budimpešta, 24. Včeraj popoldne je prišel iz križišča ulice Hungaria in Herminine poti nek omnibus pod premikajočo lokomotivo. Dve ljudi sta bili na mestu mrtvi, pet jih umira, de-nej jih je poškodovanih. Večina zadnjih ima pre-tesene možgane, počene lobanje in druge rane.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Skieniewice, 24. Nek osebni vlak je zape-ral na postaji v tovozem vlak. En sprevodnik je mrt, eden poškodovan.

POGREŠAN PARNIK.

London, 24. Iz Novega Jorka poročajo: Parnik »Huronio«, ki je te dni zapustil lukso, je prišel v močan vihar in ga od tega časa po-trešajo. Na parniku je bilo dvesto oseb.

MEHIKANSKE HOMATJE.

Novi Jork, 23. Iz Mehike poročajo, da so vstali južno od Sattila pognali vlak v zrak. Sti-ideset zveznih vojakov in deset potnikov je ubiti.

SUPRAŽETKE.

London, 23. Iz Liverpoola poročajo, da su supražetke včeraj ponoči zažgale veliko hišo v Seaforthu, ki je bila zgrajena za umobolne. Ogenj so bile po večurnem naporu pogasile. Škodo cenijo na 80.000 funtov (funt je 24 K).

ZANIMIVA ALBANIJA.

Belgrad, 23. Merodajne vojaške oblasti soobile od obmejnih poveljnikov dne 19. in 20. t. m. sledeče vesti: Od petka ponoči trajajo boji med srbskim vojaštvom in arnavskimi četa- mi, ki napadajo v kolonah po tri do štiritisoč mož. Arnavti imajo moderne repertike, ker jim manjka artiljerija, jih pa spremljajo oddelki z ročnimi bombami. Večji napadi so se vršili točasno na štirih mestih. Zlasti pri Debaru so bili znatni. Tukaj je 5000 Arnavov pod povelj- nstvom Ise Boljetinca presenetilo ponoči srbs- ke čete, ki so bile v manjšini. Vsi albanski na- padni so izpodleteli. Pri prvem naskoku so Ar- navti izgubili sedemdeset mož. Na srbski stra- ni je padel en podčastnik, več vojakov je bilo ranjenih. Drugič so Arnavti naskočili v nedeljo, da so bili poginani v beg. Srbske čete so nato napredovale. Tudi pri Djakovici so bili krvavi boji. Albanske kolone so izkušale prodreti na srbska tla. Tukaj so imeli Arnavti baje 150 mrtvih. Po privatnih vesteh so se boji nade- levali v ponedeljek. Obmejna poveljništva za- htevala pojačenje. Tukajšnji časopisi objavljajo le vesti večinoma z naslovom »Tretja balkan- ska vojna«.

Ministrski svet.

Belgrad, 23. Sinoči je bil pod Petrovim pred- sedstvom ministrski svet, ki se je danes do-

poldne nadaljeval. Baval se je z vprašanjem, kako naj se napravi red ob albanski meji in po- ženo Arnavte, ki so vdrlji na srbska tla, nazaj. Kakor je slišati, je ministrski svet sklenil pokli- cati del rezerve pod zastave. Danes je vlada predložila velesilam obširno poročilo o ar- navtskih napadih in o svojih sklepih.

Obsejni boji.

Skader, 23. Boji med Albanci in Srbi se množe. Med Debarjem, Prizrenom in Djakovico se bojujejo močne albanske čete pod vodstvom Ise Boljetinca in Belrama Zurijsa s Srbi. Vsi malisorski rodovi ob meji so pod orožjem in so zasedli hribe proti Srbiji in Črni Gori.

Tuzi v arnavtskih rokah.

Belgrad, 24. Vesti od albanske meje so zelo vznemirljive. Arnavti so z uspehom napadli Tuzi. Ker ni nasprotnih vesti, mislijo, da je me- sto še v arnavtskih rokah.

Arnavti v Debaru

Belgrad, 24. Arnavti so požgali in razdejali vse vasi od meje do Debara ter more kristjane. Iz Debara je prebivalstvo pobegnilo. Slaba srbska posadka, katero je napadlo 8000 Arnav- tov, se je morala po krvavem boju umakniti in zapustiti Debar, ker ni prišlo pojačanje. Štirje častniki in mnogo vojakov je padlo. Arnavti so imeli topove, brzostrelne in strojne puške.

Upanje v mir.

Kelmoraj, 24. »Kölnische Zeitung« poroča iz Belgrada: Zdi se, da velesile še niso dobile uradnega poročila o nameravanih ukrepih srbs- ke vlade ob albanski meji. Mirna ureditev srbsko-albanskih obmejnih sporov še nikakor ni izključena.

ŠPANCJI V MAROKU.

Tetvan, 23. Ker je bil v neki praski v okraju Benjonar nek stotnik ubit, nek poročnik pa ra- njen, so se spustile španske čete v resen boj z domačini, ki so bili poraženi in so pustili 13 mrtvih, ter precej orožja in streliva na bojišču. Na španski strani sta bila en poročnik in en vojak ubita, en poročnik, dva podčastnika in 11 vojakov je ranjenih.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarja«.

Tiskovni in tiskarski delavnice »Ljubljana«.

3

zlati nauki

za zdravje želodca!

Kdor s »FLORIAN-om« se krepi,
Zmeraj dober tek ima!

Ce želodec godrnja,
Pij »FLORIAN-a«, pa neha!

Ni otožen, ni bolan,
Ta, ki vživa

Postavno varovano.

Najstarejša kranjska odlikovana žganjarna
Lorenc Zdešar-ja nasl. **J. Tribuč**
na Glincah

naznanja sl. občinstvu, da je otvoril 1. septembra t.l. prodajalno v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 6.

Brinjevec

garant. pristen, samo ene kvalitete, v zaprtih steklenicah po sledečih cenah: 1/4 litra K 1.—, 1/2 litra K 1-90, 1 liter K 3-60.

Delavci pozor!

Redka prilika! Zaradi preobile zaloge prodajajo se

čevlji

globoko pod prvotno ceno.

— Posebno močni čevlji za delavce. —

A. Schweitzer

Prešernova ulica št. 48, nasproti trgovini
Gričar & Mejač.

Zaloga slovitih Mnihovgraških črevljev.

Otroški čevlji po čudovito nizkih cenah.

Palma gumiji.

Nc. VIII. 207/13/2.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani sta po prošnji lastnika g. Josipa Tribuča, posestnika na Glincah št. 37, na prodaj po javni dražbi

hiši šte. 20 in 116 na Glincah, „pri Bobenčku“,

tvoreči vl. šte. 489 d. o. Vič, za kateri se je ustanovila izključna cena v zneskih 20.000 K za hišo šte. 20 in 10.000 K za hišo šte. 116 na Glincah.

Dražba se bo izvršila

v soboto, 27. septembra 1913, na licu mesta na Glincah ob 9. uri dop.

Dražbeno izkupilo je položiti v roke prodajalca.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. notarju Ivanu Plantanu v Ljubljani, kot sodnem komisarju,

Ljubljana, dne 20. septembra 1913.

Ivan Plantan,

c. kr. notar kot sodni komisar

Ivan Jax in sin Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franko.

Jesenski klobuki, čepice, kravate,
raznovrstno perilo i. t. d.

je pravkar došlo!

Specialna, modna in športna trgovina za gospode
in dečke

J. KETTE, Ljubljana

Franca Jožefa cesta šte. 3.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski poti
AVSTRO-AMERIKANA
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
najnovejši brzoparnik s dvema veličastima, električno razsvetljavo,
brezličnim brezjavom, na katerih je za vsakega potnika prostorišče, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, pesice, kopač itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Trst-New-York, vsako soboto.
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.
Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni roki so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najraje zampa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnice

„Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
Hlebi po 1.75 kg veljajo
samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
„Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico“. — Člani,
segajte po njem!

Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

P. Z. Z. O. Z.

se priporoča cenjenemu ob-
činstvu pri nabavi vsakovrst-
nega pohištva, ki ga izdeluje
v lastni, najmoderneje oprav-
ljeni tovarni na Glineah pri
Ljubljani.

Priporoča se tudi za vsa druga
v mizarstvo stroko spadajoča
dela.

Delo je vedno solidno,
točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
pošlje brezplačno v najkraj-
šem času.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5¹/₂ 0** od dne vloge
do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Trziču,
na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Nadzorstvo.

Načelstvo.